

Силабус курсу

Екологічна географія

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 3 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к. геогр. н., викладач **Новицька Світлана Романівна**

Контактна інформація

ekosvit76@ukr.net ; (0352)-43-61-54

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Екологічна географія» належить до вибірових дисциплін професійної підготовки, метою якої є формування системи знань про історичну ретроспективу, наукові підходи і принципи розвитку еколого-географічних досліджень; вмінь проведення функціонально-просторового аналізу чинників формування екостанів природних компонентів та інтегральної еколого-географічної ситуації; навичок розробки науково-дослідних завдань з моделювання і оцінювання еколого-географічної ситуації своїх населених пунктів.

Зміст дисципліни «Екологічна географія» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців з географії, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

п/п	Теми	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ.		Знати: <ul style="list-style-type: none">- Основні історичні етапи розвитку еколого-географічних досліджень.- Особливості формування ЕГД в Україні.- Вклад вчених у розвиток теоретичних і прикладних еколого-географічних досліджень;- Інтегральну суперсистему «суспільство і природа» як об'єкт вивчення екологічної географії- Екологічний потенціал геосистем, екостани і екоситуації як предмет еколого-географічних досліджень.- Основні дефініції екологічної географії.- Чинники, що формують еколого-географічну ситуацію;- Природно- екологічний, соціально-екологічний та економіко-екологічний аспекти еколого-географічної ситуації Вміти: <ul style="list-style-type: none">– Давати характеристику основним історичним етапам розвитку еколого-географічних досліджень.– Орієнтуватися в особливостях формування ЕГД в Україні.– Аналізувати вклад наукових шкіл, вчених у розвиток теоретичних і прикладних еколого-географічних
1	Історія розвитку еколого-географічних досліджень	
2	Предмет екологічної географії Методологічні основи екологічної географії	
3	Еколого-географічна ситуація: чинники формування, критерії оцінювання аспектів ЕГС	

		досліджень. – Здійснювати аналіз загальної еколого-географічної ситуації в Україні
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЕКОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ		Знати: – поняття “еколого-географічна проблема”; - категорії „забруднення” і „стійкість”. Основні джерела, види забруднення природного середовища, забруднювачі; - вплив забруднень на стан біогеоценозів та людський організм; - стійкість, форми стійкості геосистем до антропогенних навантажень; - сучасний стан мінерально-сировинної бази в Україні. - гірничопромислові ландшафти України та особливості рекультивації земель, порушених унаслідок гірничих розробок. - шляхи подолання енергетичної кризи. - сучасний стан земельного фонду України. - основні причини погіршення якості земельних ресурсів України та заходи боротьби з ними. - сучасний стан енергоресурсів та енергетична політика України. - категорія «якість природного середовища».
4	Типологія еколого-географічних проблем. Проблема забруднення природного середовища і стійкості природних систем	Вміти: - характеризувати категорії „забруднення” і „стійкість”, основні джерела, види забруднення природного середовища, забруднювачі; - здійснювати типологію еколого-географічних проблем за: ресурсною основою, видами природокористувачів, рангом досліджуваної території, місцем регіону в територіальній організації суспільства; - розрізняти форми стійкості геосистем до антропогенних навантажень; - характеризувати основні причини погіршення якості земельних ресурсів України; - здійснювати оцінку якості природного середовища життєдіяльності населення (за методикою Ю.Одума); - здійснювати аналіз захворюваності населення за медико-географічними атласами. - проводити кореляційні залежності між станом еколого-географічної ситуації в регіонах і станом здоров’я населення.
5	Проблема використання і охорони мінеральних ресурсів в Україні. Енергетична криза в Україні та її екологічні наслідки.	
6	Земельні ресурси України та основні проблеми їх використання і охорони.	
7	Проблема якості середовища життєдіяльності і здоров’я населення	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.		Знати: проблему невиснажливого землекористування; проблему забруднення навколишнього середовища і якості природних компонентів; проблему збереження біорізноманіття і формування екомереж; проблему комфортного проживання населення; поняття «ландшафтно-екологічної оптимізації території»; пріоритети та критерії ландшафтно-екологічної оптимізації; оптимізація структури природокористування.
8	Еколого-географічні проблеми свого регіону	Вміти: характеризувати основні еколого-географічні проблеми свого регіону; пояснювати основні причини виникнення цих еколого-географічних проблем; шукати шляхи оптимізації структури природокористування.
9	Напрямки розв’язання еколого-географічних проблем	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ФК 2	Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.
ФК 3	Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному).
ФК 10	Здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах.
ФК 18	Здатність визначати й характеризувати основні чинники розвитку світової економіки, тенденції та наслідки глобалізаційних процесів у суспільстві, особливості та форми геопросторової організації суспільства.
ПРН 3	Розуміє основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їх компонентів; причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них; наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.
ПРН 4	Знає просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях; усвідомлює зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників.
ПРН 16	Аналізує екологічні навики й відповідальне ставлення школярів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час краєзнавчих екскурсій і туристичних походів.

Літературні джерела

1. Гавриленко О.П. Екогеографія України. Навч.посібник. – К.: Знання, 2008. – 646 с.
2. Еколого-географічні дослідження в сучасній географічній науці. - Тернопіль, 1999. - 144 с.
3. Руденко Л.Г., Горленко І.О. Еколого-географічні дослідження території України. К.: Наукова думка, 1990, - 31с.
4. Україна: Екологічна ситуація.К.: Укргеодезкартографія, 1996.
5. Царик Л.П. Еколого-географічний аналіз та оцінювання території: теорія та практика. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 256 с.
6. Царик Л.П. Етапи становлення і розвитку екологічної географії та роль Тернопільського наукового центру у розбудові еколого-географічних досліджень/ Історія української географії і картографії. Збірник матеріалів 4-ї Міжнародної наукової конференції, присвяченої 110-літньому ювілею професора Володимира Кубійовича Тернопіль, 18-19 листопада 2010р. . – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – С. 76-80.
7. Шищенко П.Г. Екологічна географія: сучасний стан і перспективи / П.Г. Шищенко, Я.Б. Олійник // Регіональні екологічні проблеми: [Збірник наукових праць]. – ВГЛ "Обрії", 2002. С. 12-14.
8. Шищенко П.Г. Еколого-географічний аналіз і оцінювання території України на основі картографічного моделювання / П.Г. Шищенко, В.А. Барановський // Регіональні екологічні проблеми [Збірник наукових праць]. – К.: ВГЛ "Обрії", 2002. – С. 17-19.
9. Яцик А.В. Екологічна ситуація в Україні і шляхи її покращення. – К.: Оріяни, 2003. – 84 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час письмових робіт

заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	20
Модуль 2 (теми 4-7) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 3 (теми 8-9) усне опитування, тести, завдання	20
Індивідуальне навчально-дослідне завдання(теми 1-9)	30

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для проміжного контролю
- 4) Електронне навчання в системі MOODLE